

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	23 Ionawr 2018
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Cynghorydd Huw Hilditch Roberts
Awdur yr Adroddiad:	Karen Evans, Pennaeth Gwasanaethau Addysg a Phlant
Teitl:	Darpariaeth Band B Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif

1. Beth sydd yn yr adroddiad?

Mae'r adroddiad yn cynnwys gwybodaeth ar gyfer y Cabinet ynghylch cymeradwyaeth ei gynnig ar gyfer Band B Rhaglen Ysgolion yr 21 Ganrif ac Addysg a'r goblygiadau i Gyngor Sir Ddinbych o safbwynt darpariaeth.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Rhoi gwybod i'r Cabinet am gynnydd Band B Rhaglen Ysgolion yr 21 Ganrif ac Addysg a gwneud argymhellion perthnasol i gynllunio ar gyfer darpariaeth y Rhaglen gan Gyngor Sir Ddinbych.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Bod y Cabinet yn cadarnhau ei ymrwymiad ariannol i gyflwyno cynigion Band B yn unol â'r Rhaglen Strategol Amlinellol a gyflwynwyd i Lywodraeth Cymru er mwyn diwallu gofynion y flaenoriaeth sydd wedi'i chynnwys yng Nghynllun Corfforaethol 2017-2022.

3.2 Bod y Cabinet yn cadarnhau ei fod wedi darllen, deall ac wedi rhoi ystyriaeth i'r Aseiad o Effaith ar Les (Atodiad 1).

4. Manylion yr Adroddiad

4.1 Dros y pedair blynedd ddiwethaf mae'r Cyngor wedi gwneud cynnydd rhagorol o ran darparu cynigion Band A Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru. Erbyn 2019 bydd y Cyngor wedi buddsoddi dros £90 miliwn mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru i ddarparu 8 prosiect allweddol. Gwahoddodd Llywodraeth Cymru'r awdurdodau lleol i gyflwyno cynigion ar gyfer y rownd ariannu nesaf, Band B, ym Mai 2017 a chymeradwyodd y Cabinet gynnig gwerth cyfanswm o £80 miliwn ym mis Gorffennaf 2017. Roedd y cynnig hwn yn cynnwys cyfeiriad at y gwaith oedd ar y gweill mewn perthynas â blaenoriaethau'r Cynllun Corfforaethol a gymeradwywyd gan y Cyngor ym mis Hydref 2017.

4.2 Ym mis Tachwedd 2017 cyhoeddodd Ysgrifennydd Addysg Cymru fod £2.3bn arall wedi'i glustnodi i'w fuddsoddi yn y seilwaith addysg ar draws Cymru drwy gyfrwng Band B Rhaglen Ysgolion yr 21 Ganrif. Cafodd y Cyngor gadarnhad gan Lywodraeth Cymru ym mis Rhagfyr 2017 y rhoddwyd cymeradwyaeth mewn egwyddor i'r ail rownd hwn o

fuddsoddiad, yn amodol ar gymeradwyaeth achosion busnes prosiectau unigol. Roedd y llythyr o gymeradwyaeth hefyd yn amlinellu'r camau nesaf ar gyfer darpariaeth Band B mewn partneriaeth ag awdurdodau lleol unigol a'r angen i sicrhau fod yr adnoddau ariannol yn cael eu cynllunio'n briodol.

- 4.3 Yng ngoleuni'r cyhoeddiad hwn gofynnir i'r Cabinet roi eglurhad ynghylch ei ymrwymiad ariannol i ddarparu cynigion Band B. Mae'r rhaglen a gymeradwywyd werth cyfanswm o £80.5 miliwn, ac o hwn bydd angen i Sir Ddinbych wneud cyfraniad o £32.8 miliwn tuag at ei ysgolion cymunedol. Wrth gynllunio ar gyfer y Cynllun Corfforaethol gwnaed rhagdybiaeth amlinellol ynghylch yr ymrwymiad ariannol blyneddol a fydd yn angenrheidiol i wireddu dyheadau'r cynllun ond nodir yn glir fod hyn yn amodol ar sefyllfa ariannol gyffredinol y Cyngor.
- 4.4 Mae'r cynllunio cychwynnol ar gyfer darpariaeth Band B yn awgrymu pe bai cyfraniad Sir Ddinbych yn cael ei wneud drwy fenthycu darbodus y byddai angen ymrwymiad o £1.836m i gwrdd â'r gwariant cynlluniedig dros saith mlynedd arfaethedig y Rhaglen Band B.
- 4.5 Bydd darpariaeth cynigion Band B yn cael ei oruchwylio gan Fwrdd y Rhaglen Gorfforaethol dros Dai a Phobl Ifanc gyda chynigion prosiect unigol i gael eu hystyried maes o law gan y Grŵp Buddsoddiad Strategol a'r Cabinet.

5. Sut y byddi'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Byddai cymeradwyo'r argymhelliad hwn yn galluogi'r Cyngor i symud ymlaen tuag at gynllunio ar gyfer Band B ac i geisio buddsoddiad posibl o £80m yn ystâd yr ysgol er mwyn sicrhau y gellir cyflawni'r flaenoriaeth o barhau i foderneiddio ysgolion drwy'r rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Amcangyfrifir mai cost darpariaeth Band B i Gyngor Sir Ddinbych fydd £32.8m dros y cyfnod o 7 mlynedd y mae cynlluniau Sir Ddinbych yn seiliedig arno. Mae hyn yn seiliedig o gyfraniad 50/50 gan Lywodraeth Cymru ar gyfer prosiectau Ysgolion Cymunedol ynghyd ag arian ar gyfer ysgol wirfoddol a gynorthwyr a fydd yn cael ei noddi drwy gymhareb 85/15. Disgwylir y daw'r cyllid ar gyfer y rhaglen o arbedion corfforaethol a fydd yn cael eu hail-fuddsoddi yn narpariaeth y Blaenoriaethau Corfforaethol ynghyd ag unrhyw arbedion a allent godi yn sgil darpariaeth yr agenda Moderneiddio Addysg.

Os symudir ymlaen â'r Rhaglen byddai datblygiad prosiectau unigol yn creu ffrydiau gwaith ar gyfer timau eraill o fewn y Cyngor, yn arbennig felly Dylunio ac Adeiladu. Byddai costau'r timau eraill hyn yn dod o'r costau amlinellol hollgynhwysfawr arfaethedig.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb?

Fe ddylai datblygiad y Rhaglen ar gyfer buddsoddiad yn Ysgolion yr 21ain Ganrif gael effaith gadarnhaol ar Sir Ddinbych. Bydd y cam adeiladu yn arwain at fwy o fuddsoddiad mewn cwmnïau lleol ac yn gwella rhagolygon cyflogaeth Gallai dethol

safleoedd gael effaith negyddol ar 'Sir Ddinbych Wydn' a bydd angen ystyried hyn yn ofalus. Dylai darpariaeth adeiladau modern effeithio'n gadarnhaol ar Ddinbych Iachach a Mwy Cyfartal ar yr un pryd a chynnig cyfleoedd ar gyfer Cymuned fwy Gydlynol. Bydd yr effaith ar yr iaith Gymraeg yn seiliedig ar ble y gwneir y buddsoddiad.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?

Cafodd y rhestr hir gychwynnol o gynigion ei hystyried gan yr aelodau etholedig ym mis Rhagfyr 2016 ac roedd hefyd yn rhan o ystyriaethau'r Rhaglen Strategol Amlinellol. Bydd datblygiad y prosiectau o fewn y rhaglen yn destun ymgynghori helaeth.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Bydd gofyniad cyllideb refeniw y cyngor i ariannu'r benthyca i gefnogi rhaglen Band B tua £1.8m dros saith mlynedd y rhaglen.

Hyd ddiwedd 2022, bydd hyn yn cael ei gwrdd drwy ddyraniadau arfaethedig yng nghyllidebau'r dyfodol i gefnogi blaenoriaethau presennol y Cynllun Corfforaethol. Dylid nodi fod costau'r rhaglen wedi ei seilio ar ragamcanion a gallant newid wrth i gynigion manwl ddatblygu. Hefyd, mae'r costau benthyca a dybiwyd yn debygol o newid dros gyfnod y saith mlynedd. Gall y ddau ffactor, yn ogystal â'r gostyngiad sy'n parhau i gyllid y cyngor, effeithio ar fforddiadwyedd yn y dyfodol. Fe allai'r rhaglen felly orfod cael ei mireinio i adlewyrchu newidiadau o'r fath yn y blynyddoedd sydd i ddod. Bydd cynlluniau unigol yn ddibynnol ar brosesau cymeradwyo arferol y cyngor, gan gynnwys adolygiad gan y Grŵp Buddsoddiad Strategol.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Mae'r ymdriniaeth o ran darpariaeth y Rhaglen Moderneiddio Addysg yn cynnwys gweithdrefnau clir ar gyfer rheoli ac uwchgyfeirio risgiau ar lefel Rhaglen a Phrosiect. Pe symudir y rhaglen yn ei blaen byddai'r gweithdrefnau hyn yn parhau. Byddai'r risgiau cysylltiedig â pheidio symud y rhaglen yn ei blaen yn berthnasol i'r meysydd allweddol canlynol: drwy dderbyn y risg cysylltiedig ag ysgolion sydd ar fin neu sydd wedi cyrraedd diwedd eu hoes disgwylir y bydd costau cynnal a chadw yn cynyddu dros amser. Mae'n bosib y bydd effaith ar gyfleoedd dysgu'r disgyblion sy'n cael eu haddysgu yn y fath adeiladau.

11. Hawl i wneud y Penderfyniad

Mae Adran 14 Deddf Addysg 1996 yn rhoi dyletswydd ar awdurdodau lleol i sicrhau digon o ysgolion i ddarparu addysg gynradd ac uwchradd.